

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,

протокол від 19.09.2022 № 8

Голова НМР

Супруненко С.

Робоча програма навчальної дисципліни

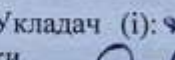
«Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)

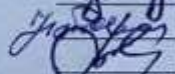
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Економіка та організація підприємницької діяльності»,
«Економіка підприємства», «Економічна кібернетика», «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика», «Податкове консультування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент митної справи», «Товарознавство та експертиза в митній справі», «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу»,
«Міжнародні економічні відносини»

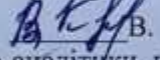
Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» складена на основі освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності», «Економіка підприємства», затвердженої Вченою радою Університету 26.04.21 протокол № 5, «Економічна кібернетика» затвердженої Вченою радою Університету 25.04.19 протокол № 4, першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 051 «Економіка»; освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика», «Податкове консультування», першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування»; освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; освітньо-професійної програми «Менеджмент митної справи «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 073 «Менеджмент»; освітньо-професійної програми «Товарознавство та експертиза в митній справі» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» затвердженої Вченою радою Університету 26.04.21 протокол № 5; освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» затвердженої Вченою радою Університету 26.05.22 протокол № 9.

Укладач (і): І. Максименко, доц., к.філос.н., доцент кафедри економічної політики

 М. Скорик, доц., к.е.н., доц., доцент кафедри економічної політики
 М. Теліщук, доц., к.е.н., доц., доцент кафедри економічної політики
Мир.Теліщук, ст викл., ст. викл.кафедри економічної політики

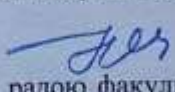
Рецензенти: В. Краєвський проф., д.е.н., професор кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики, в.о. декана факультету податкової справи, обліку та аудиту

 Т. Поснова, доц., к.е.н., доц., доцент кафедри економічної політики

Гарант освітньої програми		Г. КАЛАЧ, к.е.н., доцент
Гарант освітньої програми		Л.СЛЮСАРЕВА, д.е.н., доцент
Гарант освітньої програми		А. САВЧЕНКО, к.е.н., доцент
Гарант освітньої програми		Ю.ПАНУРА, к.е.н., доцент
Гарант освітньої програми		М. БЕДРИНЕЦЬ, к.е.н., доцент
Гарант освітньої програми		О. СУШКОВА, к.е.н., доцент
Гарант освітньої програми		М.ГУСЯТИНСЬКИЙ, к.т.н., доцент
Гарант освітньої програми		Я.БЕЛІНСЬКА, д.е.н., професор

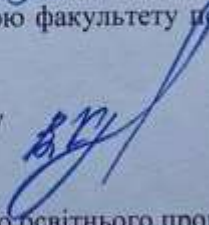
Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою економічної політики, протокол № 1 від 04 серпня 2022

Завідувач кафедри

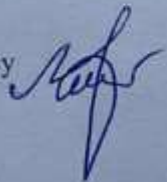
 Н. Мацелюх д.е.н. професор

Розглянуто і схвалено Вченою радою факультету податкової справи, обліку та аудиту, протокол від 16.08. 2022 № 1

Голова Вченої ради факультету
податкової справи, обліку та аудиту

 В. Краєвський, д.е.н. професор

Завідувач відділу
планування, організації та контролю освітнього процесу

 Мілімко С. В.

Реєстраційний № _____

Зміст

1.	Передмова	4
2.	Опис навчальної дисципліни	5
2.1.	Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни	6
2.2.	Результати навчання	8
2.3.	Пререквізити та пост реквізити вивчення дисципліни	10
2.4.	Структура навчальної дисципліни	11
3.	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	19
4.	Критерії оцінювання	35
5.	Засоби оцінювання	42
6.	Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	43
7.	Рекомендована література	52

1. ПЕРЕДМОВА

«Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» - це навчальна дисципліна, яка є теоретичною основою сукупності знань та вмінь щодо цілісного сприйняття процесу функціонування сучасної економіки на національному і загальносвітовому рівнях. Навчальна дисципліна є фундаментальною у системі професійної підготовки фахівця. Справа в тім, що немає в суспільстві жодної сфери життя, жодної професії, де людина могла б відчувати себе незалежною від світу економіки, змогла б нехтувати її законами. Теоретичні економічні знання - це основа вивчення прикладних, функціональних економічних дисциплін, методологічна основа економічної освіти, теоретична база практичної економічної діяльності, економічної політики держави, економічного світогляду, економічної поведінки господарюючих суб'єктів.

В сучасних умовах господарювання необхідно знати закономірності розвитку та логіку всіх процесів, що відбуваються в суспільстві. Розуміння такої логіки, у свою чергу, неможливе без звернення до історії виникнення й еволюції ідей, концепцій, які пояснюють механізм функціонування економічних систем. Практично всі сучасні економічні теорії мають глибокі корені які сягають у минуле, і знання цього минулого допомагає краще зрозуміти те, що відбувається сьогодні. Тільки простеживши довгий шлях боротьби і змін поглядів на сутність економічних процесів, можна з'ясувати, які теорії й ідеї себе виправдали, а які не витримали перевірки часом.

Метою курсу є формування у студентів навичок історико-економічного аналізу передумов подій, самих подій та окремих фактів того чи іншого періоду історії; формування знань, економічного світогляду та економічних компетентностей, розвиток їхнього економічного мислення та економічної культури на основі оволодіння базовими економічними категоріями та поняттями, а також методами аналізу господарських явищ та процесів з метою прийняття обґрунтованих рішень, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ґрунтовне оволодіння понятійним та категоріальним апаратами теоретичної економіки, засвоєння базових економічних концепцій та моделей, ;
- формування цілісного уявлення про природу та закономірності соціально-економічного розвитку суспільства, механізми суспільного відтворення та економічного зростання;
- розуміння мотивів та поведінки суб'єктів господарювання, основних способів та механізмів ефективного використання обмежених ресурсів в умовах ринкової економіки;
- оволодіння навичками ефективного господарювання та державного регулювання господарської життєдіяльності суспільства за умов глобалізаційних процесів;
- набуття практичних навичок аналізу економічних процесів та явищ, уміння застосовувати набуті теоретичні знання до вирішення конкретних господарських проблем на мікро- та макrorівні;
- набуття студентом навичок та необхідних економічних знань для прийняття ефективних рішень в мінливих умовах ринку.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є економіка в цілому.

Предмет вивчення курсу є економічні системи та економічні вчення, що формувалися в різних країнах з урахуванням національних, природних, політичних та інших особливостей в процесі їх історичного розвитку від первісної доби до сучасності, а також економічні відносини, що складаються в процесі використання виробничих ресурсів, їх взаємодія з продуктивними силами, закони економічного розвитку та діяльність економічних суб'єктів, спрямована на ефективне задоволення людських потреб.

Методи та форми навчання робоча навчальна програма передбачає викладання матеріалу у вигляді бесіди, диспутів, дискусій, пояснювально-ілюстративного методу. Основними формами навчання є: лекції, практичні та семінарські заняття, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної підготовки доцільно використовувати різні методи навчання, а саме: словесний, наочний методи; методи організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні-дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Форми організації занять: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle.

Організація поточного та підсумкового контролю знань: засобами діагностики успішності навчання під час викладання дисципліни є розгляд теоретичних питань (усне опитування), питань понятійного апарату (у вигляді тестів), розв'язання практичних задач, виконання індивідуально-консультаційної роботи (перевірка та захист індивідуально-дослідного завдання) та самостійної роботи, написання трьох контрольних робіт. По закінченню вивчення навчальної дисципліни виконання екзаменаційної роботи.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 3	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»		
Змістових модулів - 4	07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки: 1-й	1-й
Загальна кількість годин - 180	29 «Міжнародні відносини»	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
	Спеціальність: 051 «Економіка» Освітні програми: «Економіка підприємства», «Економічна кібернетика», Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Освітні програми: «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика», «Податкове консультування», Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування», Спеціальність: 073 «Менеджмент» Освітня програма: «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу», «Менеджмент митної справи»	46 год.	6 год.
		Семінарські	
		44 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		год. 86	166 год.
		Індивід.-консультац. робота: 4 год.	
		2 год.	
Форма семестрового контролю: екзамен			

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма “Економіка та організація підприємницької діяльності”

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб’єктів ринкових відносин.

Освітньо-професійна програма “Економіка підприємства”

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика»

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері економіки, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделях соціально-економічні процеси.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Освітньо-професійна програма «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика»

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки

прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Освітньо-професійна програма «Податкове консультування»

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

ЗК. 2. ЗК.2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК.13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК.1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК.11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ФК1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.

Освітньо-професійна програма «Менеджмент митної справи»

ЗК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Освітньо-професійна програма «Товарознавство та експертиза в митній справі»

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової

діяльності.

Освітньо-професійна програма «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу»

ЗК.2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК.3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК.5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК.9.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Освітньо-професійна програма “Економіка та організація підприємницької діяльності”

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

.ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика»

ПРН 3. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 4. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 12. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

Освітньо-професійна програма «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика»

ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, в використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Освітньо-професійна програма «Податкове консультування»

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 9. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ПРН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПРН 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 24. Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.

ПРН 25. Показати належний рівень знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології.

Освітньо-професійна програма «Менеджмент митної справи»

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності

громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Освітньо-професійна програма «Товарознавство та експертиза в митній справі»

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства

ПРН 5. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу і синтезу в професійних цілях.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Освітньо-професійна програма «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу»

ПРН.2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН.6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»

ПРН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ПРН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово- часових зв'язків.

ПРН 23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізитами вивчення навчальної дисципліни є «Економічна психологія», «Правознавство», «Філософія», а постреквізитами – «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Ціноутворення», «Інституціональна економіка», «Гроші та кредит», «Податкова система».

2.4. Структура навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»
(для денної форми навчання.)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції(год.)	Семінарські заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладач	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 2,0 залікових кредити (78 год)						
ЗМ 1. Зародження, основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 1-10)						
T.1	Економічна теорія як наука.	2	1	-	-	3
T.2	Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст.н.е.)	2	1	-	3	6
T.3	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V – XV ст.)	2	2	-	4	8
T.4	Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVIII ст.)	2	2	-	4	8
T.5	Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVIII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	2	2	-	4	8
T.6	Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.)	2	2	-	5	9
T.7	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.)	2	2	-	4	8
T.8	Світове господарство та економічна думка на початку XXст.	2	2	-	5	9
T.9	Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XXст. – початок XXI ст.)	2	2	-	5	9
T.10	Господарство та економічна думка України (XIX ст. – початок XXI ст.).	2	2	-	6	10
Форма контролю – модульна						
Всього по модулю		20	18	-	40	78
МОДУЛЬ II = 1,75 залікових кредити (63 год)						
ЗМ 2. Загальні основи економічного розвитку суспільства (Т11-14)						

T.11	Суспільне виробництво та фактори, нього впливають. Економічна система та її структура.	2	2	-	2	6
T.12	Економічні потреби та інтереси.	2	2	-	1	4
T.13	системі виробничих відносин.	2	2	-	2	6
T.14	Товар та гроші.	2	2	-	2	6
ЗМ 3. Загальні основи ринку та суб'єкти ринкової економіки (Т15-19)						
T.15	Ринок як форма організації виробництва. Механізм ринкової системи. Інфраструктура ринку. Конкуренція.	2	2	-	8	12
T.16	Підприємство та підприємництво в сучасній економічній системі.	2	2	-	2	6
T.17	Витрати та прибуток виробництва.	2	2	-	5	9
T.18	Ринок праці та заробітна плата.	2	2	-	3	7
T.19	Ціна та специфіка аграрного виробництва.	2	2	-	3	7
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття –40хв.)						
Всього по модулю		18	18	-	29	63
МОДУЛЬ III = 1,0 залікових кредити (39 год)						
Тема 20, основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 20 - 23)						
T.20	Історія економіки та оцінка її результатів.	2	2	-	3	7
T.21	Економічні цикли, безробіття та інфляція.	2	2	-	2	6
T.22	Фінансова та кредитно-банківська система, податки та державний борг.	2	2	-	5	9
T.23	Міжнародні економічні зв'язки та міжнародні розрахунки.	2	2	-	7	11
Індивідуально-дослідне завдання		-	-	4	-	4
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття –40 хв.)						
Всього по модулю		8	8	4	17	39
Форма підсумкового контролю - екзамен						
Разом годин з курсу:		46	44	4	86	180

Структура навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» для груп ТЕБ та ПТБ спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції(год.)	Семінарс ькі заняття	Інд.-конс. робота підкерівництвом викладач	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,1 залікових кредити (38 год)						
ЗМ 1. Зародження, основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 1-10)						
Т.1	Економічна теорія як наука.	2	-	-	-	2
Т.2	Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)	1	1	-	2	4
Т.3	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V –XV ст.)	1	1	-	2	4
Т.4	Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці(XVI – перша половина XVIII ст.)	1	1	-	2	4
Т.5	Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVIII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	1	1	-	2	4
Т.6	Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.)	1	1	-	2	4
Т.7	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.)	1	1	-	2	4
Т.8	Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	1	1	-	2	4
Т.9	Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)	1	1	-	2	4
Т.10	Господарство та економічна думка України (XIX ст. – початок XXI ст.).	1	1	-	2	4
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття –40 хв.)						
Всього по модулю		11	9	-	18	38

МОДУЛЬ I = 1,0 залікових кредити (36 год)						
ЗМ 1. Зародження, основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 11-19)						
Т.11	Суспільне виробництво та фактори, що на нього впливають. Економічна система та її структура.	1	1	-	2	4
Т.12	Економічні потреби та інтереси.	1	1	-	2	4
Т.13	Власність у системі виробничих відносин.	1	1	-	2	4
Т.14	Товар та гроші.	1	1	-	2	4
ЗМ 3. Загальні основи ринку та суб'єкти ринкової економіки (Т15-19)						
Т.15	Ринок як форма організації виробництва. Механізм ринкової системи. Інфраструктура ринку. Конкуренція.	1	1	-	2	4
Т.16	Підприємство та підприємництво в сучасній економічній системі.	1	1	-	2	4
Т.17	Капітал, витрати та прибуток виробництва.	1	1	-	2	4
Т.18	Ринок праці та заробітна плата.	1	1	-	2	4
Т.19	Ринок землі та специфіка аграрного виробництва.	1	1	-	2	4
на робота (за рахунок семінарського заняття –40 хв.)						
Всього по модулю		9	9	-	18	36
МОДУЛЬ I = 0,4 залікових кредити (16 год)						
ня, основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 20-23)						
Т.20	Національна економіка та оцінка її результатів.	1		-	2	3
Т.21	Економічні цикли, безробіття та інфляція.	1	1	-	2	4
Т.22	Фінансова та кредитно- банківська система, податки та державний борг.	1	1	-	2	3
Т.23	Міжнародні економічні зв'язки та міжнародні розрахунки.	1		-	2	4
Індивідуально-дослідне завдання		-	-	2	-	2
на робота (за рахунок семінарського заняття –40 хв.)						
Всього по модулю		4	2	2	8	16
Форма підсумкового контролю – диференційований залік						
Разом годин з курсу:		24	20	2	44	90

Структура навчальної дисципліни
«Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»
для групи МЕБ спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин					Всього (год.)
		Лекції (год.)	Семинарськi заняття (год.)	Інд.-конс. робота	пiд керуванням	СРС (год.)	
МОДУЛЬ I = 1,25 залікових кредити (45 год)							
основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 1-10)							
T.1	Економічна теорія як наука.	2	1	-	-	3	
T.2	Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)	-	1	-	3	4	
T.3	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V – XV ст.)	2	1	-	3	6	
T.4	Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVIII ст.)	-	1	-	3	4	
T.5	Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVIII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	2	2	-	3	7	
T.6	Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.)	-	2	-	3	3	
T.7	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.)	1		-	3	6	
T.8	Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	-		-	3	3	
T.9	Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)	1	1	-	3	5	
T.10	Господарство та економічна думка України (XIX ст. – початок XXI ст.).	-	1	-	3	4	
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)							
Всього по модулю		8	10	-	27	45	
МОДУЛЬ II= 1,4 залікових кредити (50 год)							
ЗМ 2. Загальні основи економічного розвитку суспільства (Т11-14)							

T.11	Суспільне виробництво та фактори, що на нього впливають. Економічна система та її структура.	2	1	-	2	5
T.12	Економічні потреби та інтереси.	2	1	-	2	5
T.13	Власність у системі виробничих відносин.	2	2	-	3	7
T.14	Товар та гроші.	2	2	-	2	6
ЗМ 3. Загальні основи ринку та суб'єкти ринкової економіки (Т15-19)						
T.15	Ринок як форма організації виробництва. Механізм ринкової системи. Інфраструктура ринку. Конкуренція.	2	2	-	3	7
T.16	Підприємство та підприємництво в сучасній економічній системі.	2	2	-	2	6
T.17	Капітал, витрати та прибуток виробництва.	2	2	-	2	6
T.18	Ринок праці та заробітна плата.	1	1	-	2	4
T.19	Ринок землі та специфіка аграрного виробництва.	1	1	-	2	4
Форма контролю – модульна контрольна робота(за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю		16	14	-	20	50
МОДУЛЬ III = 0,7 залікових кредити (25 год)						
ЗМ 4. Світогосподарські зв'язки та міжнародні валютно-фінансові операції (Т20-23)						
T.20	Національна економіка та оцінка її результатів.	1	1	-	3	5
T.21	Економічні цикли, безробіття та інфляція.	1	1	-	3	6
T.22	Фінансова та кредитно-банківська система, податки та державний борг.	2	1	-	3	6
T.23	Міжнародні економічні зв'язки та міжнародні розрахунки.	2	1	-	2	6
Індивідуально-дослідне завдання		-	-	2	-	2
Форма контролю – модульна контрольна робота(за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю		8	4	2	11	25
Форма підсумкового контролю - екзамен						
Разом годин з курсу:		32	28	2	58	120

Структура навчальної дисципліни
«Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»
(для заочної форми навчання)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські заняття (год.)	Інд.-конс. Робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 2,2 залікових кредити (66 год)						
основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки (Теми 1-10)						
T.1	Економічна теорія як наука.	-	-	-	6	6
T.2	Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)	-	-	-	6	6
T.3	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V – XV ст.)	-	-	-	6	6
T.4	Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVIII ст.)	-	-	-	6	6
T.5	Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVIII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	2	2	-	6	10
T.6	Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.)	-	-	-	6	6
T.7	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.)	-	-	-	6	6
T.8	Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	-	-	-	6	6
T.9	Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)	-	-	-	6	6
T.10	Господарство та економічна думка України (XIX ст. – початок XXI ст.).	-	-	-	8	8
Всього по модулю		2	2	-	62	66
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ II = 2,4 залікових кредити (71 год)						
ЗМ 2. Загальні основи економічного розвитку суспільства (Т11-14)						

T.11	Суспільне виробництво та фактори, що на нього впливають. Економічна система та її структура.	-	-	-	6	6
T.12	Економічні потреби та інтереси.	-	-	-	4	4
T.13	Власність у системі виробничих відносин.	-	-	-	5	5
T.14	Товар та гроші.	-	-	-	8	8
ЗМ 3. Загальні основи ринку та суб'єкти ринкової економіки (Т15-19)						
T.15	Ринок як форма організації виробництва. Механізм ринкової системи. Інфраструктура ринку. Конкуренція.	2	2	-	10	14
T.16	Підприємство та підприємництво в сучасній економічній системі.	-	-	-	7	7
T.17	Капітал, витрати та прибуток виробництва.	-	-	-	14	14
T.18	Ринок праці та заробітна плата.	-	-	-	6	6
T.19	Ринок землі та специфіка аграрного виробництва.	-	-	-	7	7
Всього по модулю		2	2	-	67	71
Форма контролю – модульна контрольна робота(за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ III = 1,4 залікових кредити (43 год)						
ЗМ 4. Світогосподарські зв'язки та міжнародні валютно-фінансові операції (Т20-23)						
T.20	Національна економіка та оцінка її результатів.	2	2	-	6	10
T.21	Економічні цикли, безробіття та інфляція.	-	-	-	10	10
T.22	Фінансова та кредитно-банківська система, податки та державний борг.	-	-	-	11	11
T.23	Міжнародні економічні зв'язки та міжнародні розрахунки.	-	-	2	10	12
Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю		2	2	2	37	43
Форма підсумкового контролю - екзамен						
Разом годин з курсу:		6	6	2	166	180

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Зародження, основні етапи та напрями розвитку фундаментальної економічної науки

Тема 1. Економічна теорія як наука

План лекційного заняття:

1. Еволюція назви економічної науки.
2. Функції економічної теорії. Методи пізнання економічних явищ та процесів.
3. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів.
4. Господарство як підсистема суспільства. Критерії періодизації господарського розвитку.

План семінарського заняття:

1. Функції і методи дослідження в економічній теорії.
2. Політекономія в системі економічних наук.
3. Предмет та об'єкт дослідження в економічній теорії.
4. Економічна наука та економічна політика.
5. Економічні закони, принципи і категорії.
7. Господарство як підсистема суспільства.
8. Критерії періодизації господарського розвитку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Економіка як наука.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Яке місце посідає економіка у функціонуванні сучасного суспільства? Що вивчає економічна теорія? Поясніть еволюцію назви економічної теорії.
2. Дайте характеристику сутності економічних законів та економічних категорій? Дайте класифікацію економічних законів.
3. Які методи пізнання соціально-економічних явищ і процесів ви знаєте?
4. Перелічіть основні функції політичної економії як науки.
5. Що є об'єктом та предметом дослідження політекономії?
6. Які критерії періодизації господарського розвитку суспільства вам відомі? Охарактеризуйте підходи до періодизації (п'яти стадійна модель Ліста, три стадійна модель Гільденбранта - Блюхера, формаційний підхід Маркса - Леніна - Сталіна, інституціонально - технологічний підхід, історико-хронологічний підхід).
7. Наведіть приклад економічних категорій.
8. Які економічні закони ви знаєте? На яких стадіях суспільного розвитку діють всезагальні економічні закони?

Рекомендована література: Основна: [1,4,5,7,8];

Допоміжна: [9, 19];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [30-32].

Тема 2. Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)

План лекційного заняття:

1. Господарство як сфера буття людини в первісному суспільстві.
2. Особливості східного рабства (Єгипет, Межиріччя, Індія, Китай).
3. «Осьовий час», формування Східної і Західної цивілізації.

План семінарського заняття:

1. Підходи до періодизації історії економіки та економічної думки.
2. Напрями життєдіяльності людини у період палеоліту – мезоліту. Причини руйнування первісного суспільства.
3. Історико-економічне значення трипільської культури.
4. Особливості господарської системи східного рабства.
5. Спільні та відмінні риси господарства Єгипту, Стародавньої Індії та Китаю.
6. Конфуціанство та його основні закони. Даосизм та його вчення. Основні постулати легізму. Моїзм та його основні принципи.

7. «Осьовий час». Основні риси формування Східної і Західної цивілізації.
8. Соціально-економічний розвиток та економічна думка античної Греції. Соціально-економічний розвиток та економічна думка стародавнього Риму.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Історико-економічне значення трипільської культури.
2. Соціально-економічний розвиток та економічна думка країн античного світу: Антична Греція, Стародавній Рим.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть як відбулося зародження дисципліни «економічна історія та економічна думка» як самостійного наукового спрямування?
2. Охарактеризуйте країни східного рабства.
3. Які основні етапи економічного розвитку Давньої Греції та Давнього Риму вам відомі?
4. Поясніть суть Античного рабства.
5. Економічні вчення Стародавньої Греції і Риму. Античний поліс і його роль в господарському житті.
6. Як відбувалася криза рабовласництва в Римській імперії? Як діяла система колонату в Римській імперії?
7. Як зароджувалися феодалні відносини в Римській імперії?
8. Назвіть економічні передумови й наслідки занепаду Римської Імперії.

Рекомендована література:

Основна: [3, 4,5,7,8];

Допоміжна: [11, 14];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [30-31].

Тема 3. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V – XV ст.)

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика економіки та економічної думки в Західній Європі у період середньовіччя (V-XV ст.).
2. Господарство Київської Русі.

План семінарського заняття:

1. Економіка та економічна думка в Західній Європі у період середньовіччя (V-XV ст.).
2. Господарство та економічна думка в Україні у період середньовіччя (V-XV ст.).
3. Мануфактурне виробництво як основний аспект генези індустріального суспільства.
4. Податки козацької доби.
5. Особливості оподаткування в Україні в добу середньовіччя.
6. Зміни в аграрних відносинах в Україні під час козацько-гетьманської доби.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти: 1. Особливості оподаткування в Україні в добу середньовіччя.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть основні риси, етапи розвитку й економічну структуру західноєвропейського феодалізму.
2. Які шляхи формування, форми і типи земельної власності були сформовані в добу Середньовіччя? Охарактеризуйте сеньйоріально-селянські відносини.
3. Які фактори розвитку і піднесення міст Західної Європи в XI-XV ст., їх економічна роль вам відома? Поясніть економічну доцільність цехового устрою середньовічного ремесла у XII-XV ст.?
4. Як розвивалася економічна думка в західній Європі (Августин Блаженний, Фома Аквінський)?

5. Як розвивалася економічна думка у Київській Русі („Руська правда“)?
6. Назвіть риси та характер європейської торгівлі в середні віки.
7. Які існували основні шляхи і райони європейської торгівлі в епоху Середньовіччя?
8. Як розвивалася торгівля у Київській Русі?

Рекомендована література:

Основна: [4,5,7,8];

Допоміжна: [10,14];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [25];

Міжнародні видання: [30-31].

Тема 4. Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVIII ст.)

План лекційного заняття:

1. Великі географічні відкриття та їх наслідки.
2. Мануфактурне виробництво як основний аспект генези індустріального суспільства.
3. Меркантилізм – перша школа політичної економії. Особливості меркантилізму в різних країнах.

План семінарського заняття:

1. Великі географічні відкриття та їх наслідки.
2. Мануфактурне виробництво як основний аспект генези індустріального суспільства. Види мануфактури.
3. Економічні погляди меркантилістів в економічній світовій думці?
4. Особливості економічних ідей та представників меркантилізму в Англії XVI-XVIII ст.
5. Економічні ідеї та представники меркантилізму у Франції у XVI-XVIII ст.
6. Економічні ідеї та представники меркантилізму у Німеччині в XVI-XVIII ст.
7. Особливості економічних ідей та представники меркантилізму в Італії в XVI-XVIII ст.
8. Економічні ідеї представників економічної думки в Україні – Пилип Орлик, Феофан Прокопович.
9. Економічні реформ Богдана Хмельницького.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Економічний розвиток українських земель у період козацької доби.
2. Податки козацької доби.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Яка суть мануфактурного виробництва?
2. Що таке меркантилізм?
3. Поясніть особливості економічних ідей меркантилізму в Англії XVI-XVIII ст. (У. Стаффорд, Т. Ман, С. Фортрей, Дж. Стюарт та ін.).
4. Охарактеризуйте особливості економічних ідей меркантилізму у Франції у XVI-XVIII ст. (Ж.Б. Кольбер, А. Монкретьєн та ін.).
4. Назвіть особливості економічних ідей меркантилізму у Німеччині в XVI-XVIII ст.
6. Поясніть особливості економічних ідей меркантилізму в Італії в XVI-XVIII ст. (Г. Скаруффі, Б. Даванцаті, А. Серр, А. Дженовезі).
7. Особливості економічних ідей меркантилізму в Україні у XVI-XVIII ст. Україна (Ф. Прокопович та ін.) та ін.

Рекомендована література:

Основна: [3, 4, 5, 7, 8];

Допоміжна: [14];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [30-31].

Тема 5. Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVIII ст. – 60-ті роки XIX ст.).

План лекційного заняття:

1. Зародження та характерні особливості класичної школи політичної економії: Вільям Петті, П'єр Лепезан де Буагільбер, Адам Сміт, Давид Рікардо.

2. Економічна теорія фізіократів: Франсуа Кене, Анн Робер Жак Тюрго,
3. Школа економічної думки XIX ст.: Жан-Батіста Сей, Джон Стюарт Мілль, Економічне вчення Томаса Роберта Мальтуса.
4. Марксистська економічна теорія.

План семінарського заняття:

1. Загальна характеристика промислового перевороту та його результати. Англія як «майстерня світу».
2. Особливості промислового перевороту у Франції, Німеччині, США.
3. У. Петті як засновник класичної політекономії в Англії.
4. Класична школа політичної економії: представники та основні принципи.
5. Економічна теорія А. Сміта.
6. Основні ідеї економічного вчення Д. Рікардо.
7. Фізіократизм як економічна школа у Франції.
8. Система А. Р. Ж. Тюрго. Гроші, процент і ціна.
9. Теорії Ж.-Б. Сея. Вчення Т.-Р. Мальтуса про вартість, прибуток та реалізацію.
10. Роль держави в капіталістичній економіці та можливості безкризового розвитку капіталістичного виробництва (теорія Дж. С. Мілля).
11. Концепція «природного порядку» та «економічні таблиці» Ф. Кене.
12. Основні принципи історичної школи (Ф. Ліст, К. Бюхер, Й. Шумпетер).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Загальна характеристика промислового перевороту та його результати.
2. Перетворення Англії у «майстерню світу».
3. Особливості промислового перевороту у Франції, Німеччині, США
4. Історична школа (Ф. Ліст, К. Бюхер, Й. Шумпетер)

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке промисловий переворот? Охарактеризуйте загальна характеристика промислового перевороту.
2. Охарактеризуйте Англію як «майстерню світу». Як відбувався промисловий переворот у Франції?
3. Поясніть особливості промислового перевороту у Німеччині. Суть промислового перевороту у США?
4. Назвіть характерні особливості класичної школи політичної економії та поясніть вклад в економічну думку того часу наступних вчених: Вільям Петті, П'єр Лепезан де Буагільбер, Адама Сміта, Давид Рікардо.
5. Дайте характеристику економічним теоріям фізіократів. Поясніть суть концепція «природного порядку» та «економічні таблиці» Ф. Кене та Анн Робер Жак Тюрго.
6. Назвіть особливості школи економічної думки XIX ст. та охарактеризуйте погляди вчених Жана-Батіста Сейя та Джона Стюарта Мілля.
7. Поясніть суть економічного вчення Томаса Роберта Мальтуса.

Рекомендована література: Основна: [1-8];

Допоміжна: [12, 14, 15, 16, 17];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22, 25];

Міжнародні видання: [27-32].

Тема 6. Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи

(70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.) План лекційного заняття:

1. Структурні зміни та нові тенденції розвитку провідних держав світу. Монополія. Монополістичні об'єднання: ознаки та типи.
2. Австрійська школа граничної корисності (Карл Менгер, Ойген Бем-Баверк, Фрідріх фон Візер). Американська школа маржиналізму.
3. Кембриджська школа. Економічна теорія Маршала.

План семінарського заняття:

1. Монополістичні об'єднання їх ознаки та типи 70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.
2. Економічна теорія монополістичної конкуренції – Е. Чемберлін.

3. Економічна теорія недосконалої конкуренції – Д. Робінсон.
4. Теорія маржиналізму. Причини та наслідки «Маржинальної революції».
5. Австрійська школа граничної корисності та її основні представники (Карл Менгер, Ойген Бем-Баверк, Фрідріх фон Візер).
6. Кембриджська школа економічної теорії, основні представники та їх праці.
7. Економічна теорія А. Маршала.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Економічна теорія монополістичної конкуренції – Е. Чемберлін.
2. Економічна теорія недосконалої конкуренції – Д. Робінсон.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке монополія та монополістичне утворення?
2. Які монополістичні об'єднання діяли у 70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.?
3. Що таке концерн? Що таке синдикат? Що таке трест?
4. Поясніть суть економічної теорії монополістичної конкуренції – Е. Чемберлін.
5. Поясніть суть економічна теорія недосконалої конкуренції – Д. Робінсон.
6. Що таке «Маржинальна революція»? Що таке гранична корисність?
7. Назвіть основних представників австрійської школи граничної корисності.
8. Охарактеризуйте Кембриджську школу економічної теорії.
9. Яка суть економічної теорії А. Маршала?

Рекомендована література:

Основна: [1,3,4,5,7,8];

Допоміжна: [14];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [25];

Міжнародні видання: [27].

7. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.)

План лекційного заняття:

1. Економічні передумови та сутність аграрних реформ 1848 р. в Австрії та 1861 р. в Росії, та їх наслідки для України.
2. Особливості розвитку економічної думки України в останній третині XIX ст. – на початку XX ст.

План семінарського заняття:

1. Аграрні реформи 1848 р. в Австрії та 1861 р. в Росії, та які їх наслідки для України
2. Економічні передумови аграрних реформ в Австрії та 1861 р.
3. Розвиток економічної думки України в останній третині XIX ст. – на початку XX ст.
4. Промисловий переворот в Україні.
5. Акціонерні товариства та монополії в Україні на початку XX ст.
6. Столипінської аграрна реформа: позитивні та негативні наслідки.
7. Особливості розвитку кооперативного руху в Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Завершення промислового перевороту, виникнення акціонерних товариств та монополій.
2. Столипінська аграрна реформа.
3. Зародження та особливості розвитку кооперативного руху в Україні.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть економічні передумови та сутність аграрних реформ 1848 р. в Австрії.
2. Назвіть економічні передумови та сутність аграрних реформ 1861 р. в Росії, та їх наслідки для України.
3. Особливості розвитку економічної думки України в останній третині XIX ст. – на початку XX ст.
4. Як завершився промисловий переворот для України?
5. Як в Україні виникли акціонерні товариства та монополії?
8. Яка суть Столипінської аграрної реформи?
9. Зародження та особливості розвитку кооперативного руху в Україні.

Рекомендована література:

Основна: [5];
Допоміжна: [14];
Інформаційні ресурси в Інтернеті: [25];
Міжнародні видання: [27,30].

Тема 8. Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.

План лекційного заняття:

1. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр.
2. Теорії імперіалізму.
3. Економічна програма регулювання економіки Дж. М. Кейнса.
4. Неолібералізм: виникнення й загальна характеристика.

План семінарського заняття:

1. Причини Першої світової війни для всіх країн учасниць. Економічні наслідки Першої світової війни для всіх країн учасниць.
2. Плану Дауеса (1924 р.). Плану Юнга (1930 р.).
3. Велика депресія або світова економічна криза 1929-1933 рр.: причини та наслідки.
4. Історія розвитку теорії імперіалізму.
5. Економічна програма регулювання економіки Дж.М. Кейнса.
6. Економічна школа неолібералізму.
7. Економічна школа неолібералізму та основні її представники.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Причини та економічні наслідки Першої світової війни для всіх країн учасниць.
2. План Дауеса (1924 р.): основні принципи та результати.
3. План Юнга (1930 р.): основні принципи та результати.
4. Методика використання кейнсіанського хреста.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які причини та економічні наслідки Першої світової війни для всіх країн учасниць?
2. Дайте характеристику Плану Дауеса (1924 р.).
3. Дайте характеристику Плану Юнга (1930 р.).
4. Які причини світової економічної кризи 1929-1933 рр.?
5. Чому економічну кризу називають «велика депресія»?
6. Які теорії імперіалізму ви знаєте?
7. Яка суть економічної програми регулювання економіки Дж.М. Кейнса?
8. Як виник неолібералізм?
9. Яка суть Кейнсіанського хреста?

Рекомендована література:

Основна: [5,7];
Допоміжна: [14,19];
Інформаційні ресурси в Інтернеті: [25];
Міжнародні видання: [16,27].

Тема 9. Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)

План лекційного заняття:

1. Особливості економічних систем і форм господарювання провідних країн у другій половині XX ст.
2. Глобалізація та глобальні проблеми людства.
3. Некейнсіанство та посткейнсіанство.
4. Еволюція інституціоналізму. Неінституціоналізм та його основні представники.

План семінарського заняття:

1. Особливості економічних систем і форм господарювання провідних країн у другій половині XX ст.
2. Науково-технічна революція та її вплив на розвиток світової системи господарства.
3. Глобалізація та глобальні проблеми людства.
4. М.Фрідмен – основоположник монетаризму.

5. Неокейнсіанство та посткейнсіанство.
6. Еволюція інституціоналізму. Неоінституціоналізм та його основні представники.
7. Світовий банк та МВФ: основні функції. Функції Міжнародного банку реконструкції та розвитку?
8. Концепції футурології та їхня еволюція.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Причини, масштаби й наслідки голоду 1946 – 1947 рр.
2. Боротьба ОУН-УПА в 1944-1952 рр.
3. Науково-технічна революція та її вплив на розвиток світової системи господарства
4. Концепції футурології та їхня еволюція

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте особливості економічних систем і форм господарювання провідних країн у другій половині ХХ ст.
2. Що таке глобалізація? Які глобальним проблем людства вам відомі?
3. Поясніть відмінності між неокейнсіанством та посткейнсіанством.
4. Як відбувалася еволюція інституціоналізму? Назвіть основних представників інституціоналізму.
5. Що таке монетаризм?
6. Як вплинула науково-технічна революція на розвиток світової системи господарства?
7. Коли було створено Світовий банк, Міжнародний валютний фонд та Міжнародний банк реконструкції та розвитку?
8. Що таке футурологія? Назвіть її основні концепції.

Рекомендована література:

Основна: [3,4,5,7,8];

Допоміжна: [14,17];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [25];

Міжнародні видання: [27].

Тема 10. Господарство та економічна думка України (XIX ст. – початок ХХІ ст.).

План лекційного заняття:

1. Господарство України в період «воєнного комунізму» та нової економічної політики (НЕП)
2. Економічні дискусії 20-30 рр. ХХ ст.
3. Сучасний стан розвитку української економічної думки.

План семінарського заняття:

1. Господарство України в період «воєнного комунізму» та нової економічної політики (НЕП).
2. Господарський розвиток України в умовах командно-адміністративної системи. Основні наслідки індустріалізації та колективізації.
3. Економічні дискусії 20-30 рр. ХХ ст., коло основних питань.
4. Україна в умовах десталінізації.
5. Дисидентський рух України.
6. Україна як незалежна держава.
7. Розбудова національної економіки України в роки незалежності, її ринкова трансформація.
8. Сучасний стан розвитку української економічної думки.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Господарський розвиток України в умовах командно-адміністративної системи.
2. Доля куркулів наприкінці ХІХ ст.
3. Причини та наслідки голодомору 1932-1933 рр. в Україні.
4. Дисидентський рух України та його основні представники.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які форми і методи господарювання використовували під час НЕПу в Україні?
2. У чому полягають особливості та економічні наслідки індустріалізації 20 – 30 – х років в Україні?
3. У чому полягають особливості та економічні наслідки колективізації 20 – 30 - х роках

вУкраїні?

4. Охарактеризуйте господарський розвиток України в умовах командно-адміністративної системи.

5. Який стан сучасної української економічної думки?
6. Що переживав народ України в умовах деєталінізації?
7. Коли була утворена Україна як незалежна держава?

Рекомендована література:

Основна: [9, 11, 13, 17, 26-28];

Допоміжна: [39, 47];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [25];

Міжнародні видання: [27].

Змістовний модуль 2. Загальні основи економічного розвитку суспільства

Тема 11. Суспільне виробництво та фактори, що на нього впливають. Економічна система та її структура.

План лекційного заняття:

1. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
2. Фактори виробництва та їх доходи.
3. Форми організації суспільного виробництва та види суспільного відтворення.
4. Типи і моделі економічних систем.

План семінарського заняття:

1. Суспільного виробництво як матеріальна основа життя людини.
2. Фактори виробництва. Доходи від факторів виробництва.
3. Складові процесу виробництва. Форми організації суспільного виробництва
4. Види суспільного відтворення.
5. Типи і моделі економічних систем. Основні риси перехідної економічної системи. Ринкова економічна система.
6. Основні риси змішаної та сучасної економічної системи.
7. Суспільний поділ праці та його форми.
8. Короткостроковий та довгостроковий період в економіці.
9. Продуктивні сили і виробничі відносини. Ефективність суспільного виробництва та його показники.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Суспільний поділ праці та його форми.
2. Короткостроковий та довгостроковий період в економіці.
3. Історія формування економічної системи України.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке суспільне виробництво?
2. Які фактори суспільного виробництва вам відомі?
3. Як ви розумієте поняття «робоча сила» та «предмет праці»?
4. Які сфери суспільного виробництва ви знаєте?
5. Які стадії суспільного виробництва діють у виробництві?
6. Дайте класифікацію виробничих ресурсів.
7. Що таке матеріальне виробництво?
8. Що таке нематеріальне виробництво?
9. Які показники економічної ефективності виробництва Ви знаєте?
10. Що являє собою соціально-економічна ефективність виробництва?

Рекомендована література: Основна: [1-3,6];

Допоміжна: [9];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [30].

Тема 12. Економічні потреби та інтереси.

План лекційного заняття:

1. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура.

2. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії.
3. Моделі ієрархії людських потреб.
4. Економічний інтерес: сутність, класифікація.

План семінарського заняття:

1. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура.
2. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії.
3. Економічний інтерес: сутність, класифікація.
4. Моделі ієрархії людських потреб Ф. Герцберга, А. Маслоу, К. Алдерфера, Д. Макклеланда.
5. Класифікація потреб.
6. Взаємозалежність потреб та інтересів як рушійних сил прогресу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Класифікація потреб.
2. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила прогресу.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Покажіть взаємозв'язок економічних та соціальних потреб.
2. Який характер походження потреб? Що таке первинні потреби, яке значення вони мають у житті людини?
3. Яким чином потреби впливають на виробництво?
4. В чому взаємозв'язок потреб і інтересів?
5. Які існують сучасні класифікації потреб?
6. Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за Ф. Герцбергом? Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за А. Маслоу?
7. Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за К. Алдерфером? Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за Д. Макклеландом?
8. Що таке інтерес? Чим інтерес відрізняється від потреб?

Рекомендована література:

Основна: [1-3, 6];

Допоміжна: [13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27, 30, 31].

Тема 13. Власність у системі виробничих відносин

План лекційного заняття:

1. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
2. Форми та тип власності.
3. Роздержавлення та приватизація
4. Інтелектуальна власність.

План семінарського заняття:

1. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
2. Форми та типи власності вам відомі.
3. Роздержавлення та приватизації.
4. Привласнення, володіння, використання, розпорядження.
5. Інтелектуальна власність: творчість та інтелект.
6. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
7. Привласнення, володіння, використання, розпорядження.
8. Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку.
9. Акціонерне товариство. Особливості акціонерної форми власності.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Різниця між поняттями: привласнення, володіння, використання, розпорядження.
2. Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку.
3. Особливості акціонерної форми власності.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Як в економічній науці відбувався процес еволюції визначення категорії «власність»?
2. Що є суб'єктом та об'єктом власності?
3. Поясніть суть інтелектуальної власності.

4. Що означає поняття таке «інтелект»?
5. Що означає поняття «володіння», «розпорядження», і «користування»?
6. Поясніть різницю між колективною формою власності та державною?
7. Які типи акціонерних товариств вам відомі?

Рекомендована література: Основна: [1-8, 11, 13-16, 18-24];

Допоміжна: [14, 20,21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27, 30, 31, 32].

Тема 14. Товар та гроші

План лекційного заняття:

1. Товар та його властивості.
2. Вартість та ціна товару. Закон вартості. Ціна. Класифікація цін.
3. Гроші: функції, закон грошового обігу.
4. Грошові агрегати.

План семінарського заняття:

1. Товар та його властивості.
2. Вартість та ціна товару. Закон вартості.
3. Ціна. Класифікація цін.
4. Гроші: функції, закон грошового обігу.
5. Інформація як товар.
6. Історія грошей України.
7. Особливості функціонування паперових грошей.
8. Грошові агрегати.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Інформація як товар.
2. Історія грошей України
3. Особливості функціонування паперових грошей.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке товар і які він має властивості?
2. Поясніть суть поняття «корисність».
3. Що таке вартість? Охарактеризуйте Закон вартості.
4. Охарактеризуйте основні теорії виникнення грошей.
5. Які грошові агрегати діють в Україні та світі?
6. Перелічіть функції грошей.
7. Що таке грошовий агрегат? Які грошові агрегати є в Україні?
8. Сформулюйте закон грошового обігу.
9. Які теорії виникнення грошей вам відомі?

Рекомендована література:

Основна: [1-3, 6];

Допоміжна: [14, 20, 21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [31,32].

Змістовний модуль 3. Загальні основи ринку та суб'єкти ринкової економіки

Тема 15. Ринок як форма організації виробництва. Механізм ринкової системи.

Інфраструктура ринку. Конкуренція.

План лекційного заняття:

1. Ринок: сутність, функції, закони, класифікація.
2. Інфраструктура ринку.
3. Моделі ринків.
4. Попит, пропозиція та їх взаємодія. Еластичність попиту та пропозиції за ціною.

План семінарського заняття:

1. Дайте визначення поняттю «ринок».
2. Назвіть основні функції ринку.

2. Закони ринку.
3. Класифікація ринків.
4. Інфраструктура ринку.
5. Моделі ринків.
6. Попит, пропозиція та їх взаємодія.
7. Еластичність попиту та пропозиції за ціною.
8. Конкуренція та її види.
9. Види цін та формування в ринковій економіці.
10. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство. Антимонопольна політика в Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Види цін та формування в ринковій економіці.
2. Конкуренція та її умови.
3. Антимонопольна політика в Україні

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що являє собою ринок як економічна категорія?
2. Охарактеризуйте функції ринку.
3. З яких основних елементів складається ринок?
4. Назвіть види ринкової конкуренції. Що таке чиста конкуренція?
5. Охарактеризуйте види ринків.
6. Що являють собою попит і пропозиція? Які фактори впливають на їх зміну?
7. Які моделі ринкового господарства Ви знаєте?
8. Сформулюйте економічні функції та соціальну роль конкуренції.
9. Назвіть види та форми конкуренції.
10. Чому ринкова економіка породжує монополію?
11. Які найголовніші напрямки антимонопольної політики держави?

Рекомендована література:

Основна: [1,2,3,6];

Допоміжна: [20,21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27-32].

Тема 16. Підприємство та підприємництво в сучасній економічній системі.

План лекційного заняття:

1. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції.
2. Підприємство: сутність, форми, види та функції.
3. Нові види підприємницької діяльності.

План семінарського заняття:

1. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції.
2. Підприємство: сутність, форми, види, принципи та функції.
3. Нові види підприємницької діяльності.
4. Суб'єкти підприємницької діяльності.
5. Характеристика господарських товариств. Типи акціонерних товариств
6. Класифікація підприємств за розміром.
7. Інноваційне підприємство. Венчурного підприємства. Лізингові фірми.
12. Брокерські (маклерські) фірми. Аудиторська фірма. Франчайзинг.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Типи об'єднань підприємств.
2. Класифікація підприємств за розміром.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть різницю між поняттями «підприємство» та «підприємництво»?
2. Назвіть принципи підприємницької діяльності?
3. Хто є суб'єктами підприємницької діяльності?
4. Які функції виконує підприємництво та підприємство?
5. Охарактеризуйте види підприємств.

6. Поясніть суть інноваційного підприємства?
7. Що таке венчурний капітал та венчурне підприємство?
8. Як класифікують підприємства за розміром?
9. Які нові види підприємств вам відомі?
10. Які фактори визначають свободу підприємця?

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 6];

Допоміжна: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [32].

Тема 17. Капітал, витрати та прибуток виробництва.

План лекційного заняття:

1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства.
2. Витрати виробництва, їхня сутність та класифікація.
3. Прибуток як економічна категорія.

План семінарського заняття:

1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства.
2. Основний та оборотний капітал. Кругооборот і оборот капіталу.
3. Фізичний та моральний знос.
4. Позичкового капітал та позичковий відсоток.
5. Рентабельність, амортизація та норми амортизації вам відомі.
7. Торговий капітал і торговий прибуток.
8. Витрати виробництва, їхня сутність та класифікація.
9. Прибуток як економічна категорія.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Рентабельність та її основні характеристики.
2. Амортизація та норми амортизації.
3. Торговий капітал і торговий прибуток.
4. Норма прибутку.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що являє собою капітал як економічна категорія?
2. Які теорії капіталу вам відомі?
3. Що таке «людський капітал»?
4. Охарактеризуйте рівні інвестування у людський капітал.
5. Проаналізуйте відмінності між основним та оборотним капіталом.
6. Що таке амортизація основного капіталу?
7. Охарактеризуйте стадії капіталу у процесі його кругообігу
8. Дайте визначення поняттю амортизація, фізичний та моральний знос
9. Що таке оборот капіталу і чим він відрізняється від кругообороту?
10. Дайте визначення категорії витрати виробництва.

Рекомендована література:

Основна: [1,2,6];

Допоміжна: [14,20,21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [28-32].

Тема 18. Ринок праці та заробітна плата.

План лекційного заняття:

1. Суть та особливості ринку праці.
2. Заробітна плата: суть, структура та форми.
3. Тарифна система та її елементи.

План семінарського заняття:

1. Сутність, види і джерела формування доходів.
2. Сутність заробітної плати.

3. Структура заробітної плати.
4. Форми заробітної плати.
5. Мінімальна заробітна плата.
6. Прожитковий мінімум.
7. Структура сімейних доходів.
8. Причини нерівномірності розподілу доходів населення.
9. Тарифна система та її елементи.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Структура сімейних доходів.
2. Характеристика поняття «споживчий кошик».

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке «заробітна плата»?
2. В чому різниця між основною та додатковою заробітною платою?
3. Які форми і системи оплати праці вам відомі?
4. В чому полягає різниця між номінальною та реальною заробітною платою.
5. Чим відрізняється «робоча сила» від «праці»?
6. Яким чином відбувається оцінка вартості «робочої сили» і «праці»?
7. Характеристика ринку праці та особливості його функціонування.

Рекомендована література:

Основна: [1-3, 5-8, 13, 18-24];

Допоміжна: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [28,32].

Тема 19. Ринок землі та специфіка аграрного виробництва.

План лекційного заняття:

1. АПК України.
2. Види сільськогосподарських підприємств
3. Економічна природа земельної ренти, її форми.

План семінарського заняття:

1. АПК України та його структура.
2. Суб'єкти аграрних відносин.
3. Взаємозв'язок галузей АПК.
4. Необхідність державного регулювання АПК.
5. Земельна рента та її форми в сучасних умовах.
6. Ціна землі.
7. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.
8. Види сільськогосподарських підприємств.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Земля як специфічний господарський ресурс. Особливості пропозиції землі.
2. Ринок природних ресурсів та його рівновага

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть різницю між АПК і АСЕ.
2. Які форми земельної ренти Вам відомі?
3. Які причини криз в аграрному секторі?
4. Які види сільськогосподарських підприємств вам відомі?
5. Хто є суб'єктом, а хто об'єктом аграрних відносин?
6. Як визначити ціну землі?
7. Які особливості ринку землі вам відомі?

Рекомендована література:

Основна: [2, 6];

Допоміжна: [18];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [30].

Змістовний модуль 4. Світогосподарські зв'язки та міжнародні валютно-фінансові операції

Тема 20. Національна економіка та оцінка її результатів.

План лекційного заняття:

1. Предмет, об'єкт та функції макроекономіки.
2. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
3. Система національних рахунків. Основні макроекономічні показники.
4. Ефективність національної економіки та її показники.

План семінарського заняття:

1. Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу.
2. Суб'єкти макроекономіки.
3. Національний продукт та проблеми його виміру.
4. Система національних рахунків. ВВП, ВВП та методи їх розрахунку.
5. Дефлятор ВВП.
6. Додана вартість.
7. Національний дохід. Національне багатство.
8. Ефективність національної економіки та її показники.
9. Тіньова економіка.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Національне багатство.
2. Тіньова економіка.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що вивчає макроекономіка?
2. Назвіть предмет, об'єкт та функції макроекономіки як науки.
3. Які макроекономічні суб'єкти ви знаєте?
4. Як взаємодіють між собою макроекономічні суб'єкти?
3. Назвіть основні макроекономічні показники.
4. Поясніть різницю між ВВП і ВВП.
5. Поясніть методи розрахунку ВВП, ВВП.
6. Що таке національний дохід і як визначити його величину?
7. Де створюється національний дохід?
8. Як розрахувати дефлятор ВВП?
9. Поясніть різницю між номінальним і реальним ВВП.
10. Що таке «тіньова економіка»?

Рекомендована література:

Основна: [1,2,3,6];

Допоміжна: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27, 29].

Тема 21. Економічні цикли, безробіття та інфляція.

План лекційного заняття:

1. Схема ділового циклу. Схема сучасного ділового циклу.
2. Інфляція: класифікація її видів, наслідки та методи боротьби.
3. Безробіття та зайнятість.

План семінарського заняття:

1. Циклічність розвитку економічних процесів.
2. Цикли ділової активності, їх види. Фази циклів.
3. Теорія «довгих хвиль», М.Д. Кондратьєва. Економічні і структурні кризи.
4. Інфляція: класифікація її видів, наслідки та методи боротьби.
5. Схема ділового циклу. Схема сучасного ділового циклу.
6. Причини безробіття. Безробіття та його види.
7. Безробіття та зайнятість.
8. Природний рівень безробіття. Сучасні методи боротьби з безробіттям.
9. Зайнятість її типи та форми. Методи впливу на рівень зайнятості.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Теорія «довгих хвиль», М.Д. Кондратьєва.
2. Сучасні методи боротьби з безробіттям.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Сутність економічного зростання.
2. Назвіть типи та фактори економічного зростання.
3. Охарактеризуйте схему ділового циклу та дайте характеристику фазам ділового циклу.
4. Поясніть суть поняття: «рецесія», «депресія», «економічний цикл».
5. Сутність поняття «зайнятість».
6. Які види зайнятості ви знаєте?
7. Назвіть форми та категорії зайнятості.
8. Яку частину населення можна зарахувати до економічно активного населення?
9. Які причини економічних криз?
10. Які причини безробіття ви знаєте?

Рекомендована література:

Основна: [1-3,6];

Допоміжна: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [29-32].

Тема 22. Фінансова та кредитно-банківська система, податки та державний борг.

План лекційного заняття:

1. Фінансова система: суть та структура.
2. Державний бюджет.
3. Податки. Елементи системи оподаткування.
4. Кредит, його форми та види.

План семінарського заняття:

1. Важелі механізму державного регулювання національної економіки.
2. Економічні функції держави.
3. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
4. Фінансова система: суть та структура. Державний бюджет та його дефіцит. Місцеві бюджети.
5. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів.
6. Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера.
7. Функції податків та їх класифікація.
8. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.
9. Інструменти грошово-кредитної політики держави.
10. Кредит, його форми та види.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Важелі механізму державного регулювання національної економіки.
2. Економічні функції держави.
3. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
4. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.
5. Інструменти грошово-кредитної політики держави. Функції та операції банків.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте характеристику економічним функціям держави.
2. Які форми, методи та інструменти державного регулювання економіки ви знаєте?
3. Як формується державний бюджет?
4. Що таке бюджетний дефіцит, яких форм він набуває?
5. Які основні витратні статті державного бюджету ви знаєте?
6. Які елементи системи оподаткування вам відомі?
7. Які форми та методи державного регулювання змішаної економіки вам відомі?
8. Назвіть методи державного регулювання змішаної економіки.
9. Яка мета фіскальної політики держави?

Рекомендована література:

Основна: [2,6];

Допоміжна: [20];
Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];
Міжнародні видання [29].

Тема 23. Міжнародні економічні зв'язки та міжнародні розрахунки. План лекційного заняття:

1. Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародний рух робочої сили.
2. Інтернаціоналізація виробництва - всеохоплююча тенденція розвитку сучасного світового господарства.
3. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
4. Міжнародні валютні відносини.

План семінарського заняття:

1. Світове господарство: сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку.
2. Інтернаціоналізація виробництва - всеохоплююча тенденція розвитку сучасного світового господарства. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
3. Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародний рух робочої сили, Міжнародні валютні відносини.
4. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.
5. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Головні інтеграційні угруповання світу. Процеси інтеграції у Європі та її форми.
6. Міжнародні кредити. Міжнародні валютно-фінансові відносини.
7. Сучасний світовий ринок: сутність, функції, особливості.
8. Міжнародний поділ праці: сутність, форми прояву та розвитку.
9. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.
10. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Світове господарство: сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку.
2. Сучасний світовий ринок: сутність, функції, особливості.
3. Міжнародний поділ праці: сутність, форми прояву та розвитку.
4. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.
5. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.
6. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.
7. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Головні інтеграційні угруповання світу.
8. Процеси інтеграції у Європі та її форми.
9. Міжнародні кредити.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке світове господарство?
2. Назвіть основні етапи формування світового господарства.
3. Яка структура світового господарства?
4. Назвіть основні тенденції розвитку світового господарства.
5. Що таке світовий ринок?
6. Назвіть основні функції та особливості світового ринку.
7. Як ви розумієте поняття міжнародний поділ праці?
8. Які форми прояву та розвитку міжнародного поділу праці ви знаєте?
9. Поясніть різницю між: «еміграцією», «іміграцією» та «рееміграцією».
10. Назвіть роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Інтелектуалізація праці як об'єктивна тенденція сьогодення.
2. Сфера послуг: класифікація та економічна роль в умовах сьогодення.
3. Структурні перетворення в економіці України.
4. Морально-етичні фактори виробничо-збутової діяльності.
5. Екологія та мораль як фактори економічного розвитку.
6. Конкуренція в сфері інтелектуаломісткого виробництва.

7. Національно-ментальні фактори економічного зростання.
  8. Соціальна сфера на сучасному етапі: поєднання принципів державного та приватного фінансування.
  9. Фінансово-бюджетні параметри відтворення робочої сили на рівні національної економіки.
- література: Основна:** [3,6];
Допоміжна: [20];
Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];
Міжнародні видання: [29-32].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено табл.4.1.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 2 (1) бали.

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»
(для денної форми навчання)

Модулі	Модуль 1 (16 балів)									Контрольний захід №1	Екзамен 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50балів + 50 балів (Екзамен)	
Загальна кількість балів за модулем № 1	13												3
Теми	T1,2	T3,4	T5	T6,7,8	T9,10								
Відповідь на семінарських заняттях	1	2	1	1	1								
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи												
Модулі	Модуль 2 (19 балів)									Контрольний захід 2			
Загальна кількість балів за модулем № 2	16												3
Теми	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18, T19					
Відповідь на семінарських заняттях	2	2	2	2	2	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи												
Модулі	Модуль 3 (7 балів)									Контрольний захід 3			
Загальна кількість балів за модулем № 3	4										3		
Теми	T20		T21	T22 - 24									
Відповідь на семінарських заняттях	1		1	2									
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи												
Індивідуальна робота	3												
Підсумковий тестовий контроль (на порталі дистанційної освіти moode)	5												

Таблиця 4.2.

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» для груп ТЕБ та ПТБ спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (для денної форми навчання)

Модулі	Модуль 1 (13 балів)				3	Диференційований залік 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диф. Залік)	
Загальна кількість балів за модулем № 1	10							Контрольні заходи
Теми	Т 1,2,3	Т 4,5,6	Т 7,8	Т9,10				
Відповідь на семінарських заняттях	1	1	1	1				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				1			
Модулі	Модуль 2 (21 балів)				3			
Загальна кількість балів за модулем № 2	18							Контрольний захід
Теми	Т11, Т12, Т13	Т14, Т15, Т16	Т17, Т18, Т19					
Відповідь на семінарських заняттях	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				2			
Модулі	Модуль 3 (11 балів)				3			
Загальна кількість балів за модулем № 3	8							Контрольний захід 3
Теми	Т20	Т21	Т22,Т23					
Відповідь на семінарських заняттях	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				3			
Індивідуальна робота	3							
Підсумковий тестовий контроль (на порталі дистанційної освіти moode)	5							

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» для групи МЕБ спеціальності «Міжнародні економічні відносини» (для денної форми навчання)

Модулі	Модуль 1 (15 балів)					
Загальна кількість балів за модулем № 1	12				3	
Теми	Т 1,2,3	Т 4,5,6	Т 7,8	Т9,10	Контрольні захід	
Відповідь на семінарських заняттях	1	1	2	1		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модулі	Модуль 2 (19 балів)					
Загальна кількість балів за модулем № 2	16				3	
Теми	Т11, Т12	Т13, Т14	Т15, Т16	Т17, Т18	Контрольний захід	
Відповідь на семінарських заняттях	2	2	2	2		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модулі	Модуль 3 (11 балів)					
Загальна кількість балів за модулем № 3	8				3	
Теми	Т 19, Т20	Т21		Т22 - 23	Контрольний захід 3	
Відповідь на семінарських заняттях	1	2		2		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Індивідуальна робота	3					
Підсумковий тестовий контроль (на порталі дистанційної освіти moode)	5					
					Екзамен 50 балів	
					Загальна оцінка курсу = 50 балів +	

Таблиця 4.2.

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»

(для заочної форми навчання)

Модулі	Модуль 1 (5 балів)								Контроль нийзахід	Екзамен 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Екзамен)	
Загальна кількість балів за модулем № 1	5											-
Теми	T1,2	T3,4	T5	T6,7,8	T9,10							
Відповідь на семінарських заняттях	-	-	-	5	-							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять											
Модулі	Модуль 2 (5 балів)								Контроль нийзахід			
Загальна кількість балів за модулем № 2	5											-
Теми	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18, T19				
Відповідь на семінарських заняттях	-	-	-	-	5	-	-	-				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять											
Модулі	Модуль 3 (20 балів)								Контроль нийзахід			
Загальна кількість балів за модулем № 3	20											15
Теми	T20		T21	T22		T23						
Відповідь на семінарських заняттях	-		5	-		-						
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи											
Індивідуальна робота	20											

Таблиця 4.3.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерій оцінювання
2 (1,0)	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1,5 (0,75)	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань
1 (0,5)	Здобувач вищої освіти у своїй відповіді допускає помилки, плутається у твердженнях і має 4-5 помилок в тестах.
0,75 (0,25)	Здобувач вищої освіти плутається в твердженнях, не відповідає на додаткові запитання, і в тестах допускає 6 – 7 помилок, робить не точні висновки і мало активний на семінарах.
0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 3 балів.

Таблиця 4.4.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	1
Тестове завдання відкритого типу	1
Тестове завдання закритого типу або практичне (ситуаційне) завдання	1

Таблиця 4.8.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерій оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	1

Критерії оцінювання тестових завдань відкритого типу

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих аспектів та використовував для цього наукову літературу та власну думку	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень	0

Таблиця 4.10

Критерії оцінювання тестового блоку

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю відповів на всі тестові завдання правильно	0,1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не відповів на тестові завдання правильно	0

Таблиця 4.11.

Критерії оцінювання практичного (ситуаційного) завдання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на практичне завдання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на практичне завдання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота організована у формі реферату, презентації, проекту, есе, написання тез доповідей, наукової статті і оцінюється від 0 до 3 балів. Індивідуальна робота виконується і захищається студентом окремим графіком. Обсяг годин відведених на індивідуально-консультаційну роботу визначено індивідуальним планом (2 години на групу).

Таблиця 4.12

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Тези доповіді, наукова стаття	3
Реферат, презентація	2
Есе, проект	1

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену або диференційованого заліку (від 0 до 50 балів) в сумі 100 балів. Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання неменше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка ав ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Середній (репродуктивний)	Задов.	
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих			
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу			
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання з навчальної дисципліни.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену):

Таблиця 4.14.

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	залік
40-50	A	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
40-44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
35-39	C	добре			
30-34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25-29	E	достатньо			
17-24	F X	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-16	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання диференційованого заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести;

- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- виступи на наукових заходах;
- індивідуально-дослідне завдання.
- комп'ютерне тестування у системі дистанційної освіти MOODLE;
- екзамен.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формами поточного контролю є: усне та письмове опитування на семінарських заняттях. Студенти, що вивчають курс виконують три контрольні роботи з кожного навчального модулю. По завершенню вивчення курсу, студенти пишуть екзамен, який є формою підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії в установленому порядку за розкладом.

Перелік питань до поточного контролю за модулем 1:

1. Охарактеризуйте основні періоди історії світового господарства.
2. Визначіть напрямки життєдіяльності людини у період палеоліту - мезоліту.
3. Яке значення для подальшого розвитку господарства мала «неолітична революція»?
4. Які причини руйнування первісного суспільства?
5. Визначіть історико-економічне значення Трипільської культури.
6. Розкрийте основні особливості господарської системи східного рабства.
7. Особливості та сутність державного господарського комплексу, що діяв у Єгипті.
8. Економічна думка Стародавнього Єгипту.
9. Визначіть спільні риси та відмінності господарства Межиріччя, Єгипту, Стародавньої Індії та Китаю?
10. Економічна думка Стародавнього сходу.
11. В чому полягають особливості античного рабства?
12. Визначіть основні галузі та особливості розвитку у Стародавній Греції.
13. Які причини занепаду Риму та економічні наслідки цього процесу?
14. Визначіть форми та основні види податків в первісну добу та у античному світі.
15. Економічна думка Античного світу.
16. Назвіть основні ознаки феодальної аграрної системи.
17. У чому полягають особливості розвитку аграрного суспільства у Англії?
18. Охарактеризуйте розвиток сільського господарства у країнах Європи в епоху феодалізму.
19. Визначіть особливості розвитку феодальних відносин у німецьких землях.
20. Як відбувався процес розвитку феодальних відносин на Україні у період Київської Русі та феодальної роздробленості?
21. Охарактеризуйте розвиток міст та ремесла у Київській Русі.
22. Як розвивалася внутрішня та зовнішня торгівля на Україні в добу середньовіччя?
23. Економічна думка середньовіччя в Західній Європі. Тома Аквінський.
24. Економічна думка на Україні доби середньовіччя.
25. Великі географічні відкриття та їх соціально - економічні наслідки.
26. Поясніть, чому мануфактурне виробництво є основою генези індустріального суспільства?
27. Визначіть спільні риси та відмінності цехового і мануфактурного виробництва в Західній Європі.
28. На вашу думку, чим відрізнялася розсіяна мануфактура від централізованої?
29. Які причини сприяли перетворенню Англії в найбільшу промислову та торговельнодержаву світу у XVII ст.?
30. Поясніть, які особливості розвитку промисловості США сприяли економічному піднесенню країни?
31. Розкрийте характерні особливості зародження капіталістичного укладу у Франції.
32. Економічні погляди меркантилістів та фізіократів, їх роль у виникненні класичної політичної економії (В. Стаффорд, В. Петті, П. Буагільбер, економічна таблиця Ф. Кене).
33. Економічна думка в Україні – Конституція П. Орлика, Ф. Прокопович, І. Посошков.
34. Історичні умови виникнення і загальна характеристика класичної політичної економії.
35. Фізіократи - представники класичної політичної економії у Франції.
36. У. Петті - основоположник класичної політичної економії в Англії.
37. Основні підходи до формування системи оподаткування у період генези капіталізму.
38. Визначіть передумови та особливості промислового перевороту у Англії.
39. Назвіть основні етапи та специфічні особливості промислового перевороту у Франції.

40. У чому полягали основні наслідки промислового перевороту у США?
41. Визначіть причини розгортання двох етапів промислового перевороту у Німеччині.
42. Поясніть основні положення економічного вчення А. Сміта.
43. Поясніть основні положення економічного вчення Д. Рікардо.
44. Поясніть економічні погляди на принципи оподаткування Дж. С. Міля та А. Вагнера.
45. Визначіть основні ідеї критичного напрямку політичної економії та історичної школи.
46. Сутність марксистської економічної теорії.
47. Зазначте особливості промислового перевороту в Україні в першій половині XIX ст ?
48. Причини промислового піднесення в Україні у другій половині XIX ст.
49. Визначіть основні передумови індустріалізації в країнах Європи.
50. Які фактори зумовили перехід капіталізму від промислової стадії до монополістичної?
51. Поясніть характерні риси монополістичного капіталізму та моноплістичної конкуренції.
52. Які форми монополістичних об'єднань виникають у к. XIX – на п. XX ст.?
53. Економічні причини Першої світової війни.
54. Виникнення маржиналізму (мікро – та макроекономіки). «Економікс» А. Маршалла.
55. Погляди на принципи оподаткування у XIX – на початку XX ст. – «податкова держава»Й.

Шумпетера.

56. В чому зміст Столипінської аграрної реформи та її наслідки в Україні?
57. Охарактеризуйте господарство України на передодні Першої світової війни.
58. Визначіть представників та основні ідеї школи класичної політичної економії.
59. Ліберально-буржуазний рух економічної думки в Україні. М. П. Драгоманов.
60. Вплив на економічну думку в Україні наукової діяльності – М. Зібера, С. Подолинського, М.

Туган-Барановського, Є. Слуцького.

61. Визначіть економічні та політичні протиріччя між провідними країнами світу, що призвели до Першої світової війни.

62. Як вплинула Перша світова війна на господарство Німеччини? План Ч. Дауеса.
63. Визначіть характерні риси розвитку господарства в 20 - 30-х рр. XX ст. у США.
64. Визначіть характерні риси розвитку господарства в 20 - 30-х рр. XX ст. у Англії.
65. Визначіть характерні риси розвитку господарства в 20 - 30-х рр. XX ст. у Німеччині.
66. Визначіть характерні риси розвитку господарства в 20 - 30-х рр. XX ст. у Франції.
67. У чому полягають причини та особливості світової економічної кризи 1929-1933 рр.?
68. Охарактеризуйте етапи здійснення «Нового курсу» президента Ф. Рузвельта. В чому їх

соціальна спрямованість.

69. Що передбачав німецький шлях виходу з економічної кризи в 30-х рр. XX ст.?
70. Економічна теорія монополістичної конкуренції - Е. Чемберлін.
71. Економічна теорія недосконалої конкуренції - Д. Робінсон.
72. Економічні погляди Дж. М. Кейнса.
73. НЕП в Україні. Форми і методи господарювання.
74. У чому полягають особливості та економічні наслідки індустріалізації 20 – 30 рр. в

Україні?

75. У чому полягають особливості та економічні наслідки колективізації 20 – 30 рр. в Україні?

76. У чому сутність командно – адміністративної системи управління 20 – 30 рр., її позитивні та негативні сторони?

77. Охарактеризуйте господарство країн Європи в роки Другої світової війни.
78. Які міжнародні валютні – фінансові інституції виникли 1944 р.? В чому їх роль?
79. Визначіть наслідки впровадження «плану Маршалла».
80. Як позначилася реалізація плану Доджа – Макартура на відбудові господарства Японії.

Перелік питань до поточного контролю за модулем 2:

1. Охарактеризуйте суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
2. Назвіть фактори виробництва та їх доходи.
3. Назвіть основні складові процесу виробництва.
4. Які форми організації суспільного виробництва та види суспільного відтворення вам відомі?.
5. Охарактеризуйте типи і моделі економічних систем.
6. Закономірності переходу від однієї економічної системи до іншої.
7. Суспільний поділ праці та його форми.

8. В чому полягає різниця між короткостроковим та довгостроковим періодом в економіці?
9. Опишіть історія формування економічної системи України.
10. Продуктивні сили і виробничі відносини.
11. Що таке ефективність суспільного виробництва та які її показники?
12. Охарактеризуйте економічні потреби суспільства, їх суть та структуру.
13. Поясніть закон зростання потреб: сутність, механізм дії
14. Економічний інтерес: сутність, класифікація.
15. Моделі ієрархії людських потреб Ф. Герцберга, А. Маслоу, К. Алдерфера, Д.Макклеланда
16. Дайте класифікацію потребам.
17. Поясніть взаємодію потреб та інтересів як рушійну силу прогресу.
18. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
19. Поясніть відомі вам форми та тип власності.
20. В чому полягає різниця між роздержавленням та приватизацією?
21. Інтелектуальна власність: творчість та інтелект.
22. Назвіть об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
23. Привласнення, володіння, використання, розпорядження.
24. Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку.
25. Особливості акціонерної форми власності.
26. Що таке товар? Назвіть властивості товару.
27. Дайте пояснення поняттю вартість та ціна товару.
28. Поясніть закон вартості.
29. Що таке ціна? Дайте класифікацію цінам.
30. Гроші: функції, закон грошового обігу.
31. Охарактеризуйте основні властивості інформації як товару.
32. Назвіть основні позиції з історії грошей України
33. Назвіть особливості функціонування паперових грошей.
34. Що таке грошові агрегати?
35. Що таке ринок? Які функції виконує ринок?
36. Поясніть закони ринку.
37. Як класифікують ринки?
38. Що таке інфраструктура ринку та які її складові?
39. Дайте характеристику моделям ринків.
40. Поясніть взаємодію між попитом, пропозицією та їх взаємодією.
41. Суть еластичності попиту та пропозиції за ціною.
42. Дайте визначення конкуренції та видам конкуренції.
43. Види цін та їх формування в ринковій економіці.
44. Поясніть роль антимонопольної політики і антимонопольного законодавство в економіці держави.
45. Охарактеризуйте антимонопольну політику в Україні.
46. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції.
47. Підприємство: сутність, форми, види, принципи та функції.
48. В чому полягає різниця між підприємством та підприємництвом?
49. Опишіть нові види підприємницької діяльності.
50. Хто є суб'єктами підприємницької діяльності.
51. Охарактеризуйте господарські товариства.
52. Опишіть типи акціонерних товариств
53. Дайте класифікацію підприємствам за розміром.
54. Поясніть суть інноваційного підприємства.
55. Поясніть суть венчурного підприємства.
56. Чим займаються лізингові фірми?
57. Чим займаються брокерські (маклерські) фірми?
58. Поясніть область діяльності аудиторських фірм.
59. Охарактеризуйте систему франчайзингу.
60. Що являє собою капітал як економічна категорія?
61. Які теорії капіталу вам відомі?
62. Суть поняття «людський капітал».

63. Охарактеризуйте рівні інвестування у людський капітал
64. Проаналізуйте відмінності між основним та оборотним капіталом
65. Що таке амортизація основного капіталу?
66. Охарактеризуйте стадії капіталу у процесі його кругообігу
67. Дайте визначення поняттю амортизація, фізичний та моральний знос
68. Що таке оборот капіталу і чим він відрізняється від кругообороту?
69. Дайте визначення категорії витрати виробництва.
70. Що таке постійні та змінні витрати?
71. Що таке альтернативні витрати?
72. Маса та норма прибутку в чому полягає різниця?
73. Як пов'язані між собою поняття «витрати виробництва», та «собівартість продукції»?
74. Витрати виробництва у довгостроковому та короткостроковому періоді.
75. Що таке прибуток?
76. Які функції виконує прибуток?
77. Як визначається норма прибутку та норма рентабельності?
78. Які форми прибутку Ви знаєте?
79. Сутність, види і джерела формування доходів.
80. Сутність заробітної плати.
81. Яка структура заробітної плати?
82. Які форми заробітної плати вам відомі? Опишіть їх.
83. Мінімальна заробітна плата. Прожитковий мінімум.
84. Причини нерівномірності розподілу доходів населення.
85. Тарифна система та її елементи.
86. Що таке АПК України та яка його структура?
87. Назвіть суб'єктів аграрних відносин.
88. Поясніть взаємозв'язок галузей АПК.
89. Необхідність державного регулювання АПК.
90. Земельна рента та її форми в сучасних умовах.
91. Як визначити ціну землі?
92. Назвіть причини криз в аграрному секторі України?
93. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.
94. Охарактеризуйте види сільськогосподарських підприємств.
95. Земля як специфічний господарський ресурс. Які особливості пропозиції землі?

Перелік питань до поточного контролю за модулем 3:

1. Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу.
2. Назвіть основних суб'єктів макроекономіки.
3. Національний продукт та проблеми його виміру.
4. Система національних рахунків. ВВП, ВНП та методи їх розрахунку.
5. Що таке дефлятор ВВП? Опишіть методіку розрахунку.
6. Що в економічній теорії називають доданою вартістю?
7. Національний дохід та національне багатство, поясніть різницю.
8. Ефективність національної економіки та її показники.
9. Що таке тіньова економіка?
10. Поясніть циклічність розвитку економічних процесів.
11. Що таке цикли ділової активності?
12. Поясніть суть фаз циклів.
13. Теорія «довгих хвиль», М.Д. Кондратьєва. Економічні і структурні кризи.
14. Інфляція: класифікація її видів, наслідки та методи боротьби.
15. Поясніть різницю між поняттями безробіття та зайнятість.
16. Зобразіть схематично схема ділового циклу та схему сучасного ділового циклу.
17. Опишіть суть безробіття та його видів.
18. Які причини безробіття?
19. Який рівень безробіття є природним?
20. Назвіть сучасні методи боротьби з безробіттям.
21. Зайнятість її типи та форми. Які методи впливу на рівень зайнятості ви знаєте?

22. Важелі механізму державного регулювання національної економіки.
23. Які економічні функції держави ви знаєте?
24. Охарактеризуйте форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
25. Фінансова система: суть та структура.
26. Що таке державний бюджет та його дефіцит?
27. Яку роль відіграють місцеві бюджети в державному бюджеті?
28. Як відбувається формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів?
29. Що таке податок? Які елементи системи оподаткування вам відомі?
30. Поясніть криву Лаффера.
31. Назвіть функції податків та їх класифікацію.
32. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.
33. Які існують інструменти грошово-кредитної політики держави?
34. Що таке кредит? Назвіть його основні форми та види.
35. Поясніть суть банківської системи.
36. Що таке світове господарство? Назвіть основні етапи його формування, структуру та тенденції розвитку.
37. Що таке інтернаціоналізація виробництва?
38. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
39. Поясніть суть міжнародних валютних відносин.
40. Назвіть форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародний рух робочої сили.
41. Які існують перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему?
42. Які існують інтеграційні процеси на сучасному етапі. Назвіть головні інтеграційні угруповання світу.
43. Охарактеризуйте процеси інтеграції у Європі та її форми.
44. Що таке міжнародний кредит.
45. Поясніть суть міжнародних валютно-фінансових відносин.
46. Особливості сучасного світового ринку та його функції.
47. Що таке міжнародний поділ праці? Які форми прояву та розвитку міжнародного поділу праці сьогодні існують?
48. Поясніть роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.
49. Поясніть місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.
50. Назвіть причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Охарактеризуйте основні періоди історії світового господарства.
2. Поясніть суть та значення «неолітичної революції»?
3. Визначіть історико-економічне значення Трипільської культури.
4. Розкрийте основні особливості господарської системи східного рабства.
5. Охарактеризуйте економічну думку Стародавнього сходу.
6. В чому полягають особливості античного рабства?
7. Охарактеризуйте економічну думку Античного світу.
8. Як розвивалося сільське господарство у країнах Європи в епоху феодалізму?
9. Поясніть, чому мануфактурне виробництво є основою генези індустріального суспільства?
10. Які спільні риси та відмінності цехового і мануфактурного виробництва в Західній Європі?
11. Які причини сприяли перетворенню Англії в найбільшу промислову та торговельно-державу світу у XVII ст.?
12. Поясніть, які особливості розвитку промисловості США сприяли економічному піднесенню країни?
13. Розкрийте суть економічного вчення А. Смита.
14. Розкрийте суть економічного вчення Д. Рікардо.
15. Економічні погляди на принципи оподаткування Дж. С. Міля та А. Вагнера.
16. Визначіть основні ідеї критичного напрямку політичної економії та історичної школи.
17. Сутність марксистської економічної теорії.

18. Які форми монополістичних об'єднань виникають у к. ХІХ – на п. ХХ ст.?
19. Причини промислового піднесення в Україні у другій половині ХІХ ст.
20. Економічні причини Першої світової війни.
21. Охарактеризуйте виникнення маржиналізму, назвіть основних представників.
22. Поясніть економічну теорію добробуту А. Пігу.
23. Теорія граничної продуктивності Дж. Б. Кларка.
24. Погляди на принципи оподаткування у ХІХ – на початку ХХ ст. – «податкова держава»Й.

Шумпетера.

25. В чому зміст Століпінської аграрної реформи та її наслідки в Україні?
26. Визначіть представників та основні ідеї школи класичної політичної економії.
27. Ліберально-буржуазний рух економічної думки в Україні. М. П. Драгоманов.
28. Вплив на економічну думку в Україні наукової діяльності – М. Зібера, С. Подолинського, М.

Туган-Барановського, Є. Слуцького.

29. Визначіть економічні та політичні протиріччя між провідними країнами світу, що призвели до Першої світової війни.
30. Як вплинула Перша світова війна на господарство Німеччини? План Ч. Дауеса.
31. Визначіть характерні риси розвитку господарства в 20 - 30-х рр. ХХ ст. у Німеччині(План О. Юнга).

32. Визначіть характерні риси розвитку господарства в 20 - 30-х рр. ХХ ст. у США, Англії та Франції.

33. У чому причини та особливості світової економічної кризи 1929-1933 рр. ХХ ст.?
34. Охарактеризуйте етапи здійснення «Новго курсу» президента Ф. Рузвельта.
35. Економічна теорія монополістичної конкуренції - Е. Чемберлін.
36. Економічна теорія недосконалої конкуренції - Д. Робінсон.
37. Економічні погляди Дж. М. Кейнса.
38. НЕП в Україні: форми і методи господарювання.
39. У чому особливості та економічні наслідки індустріалізації 20 - 30-х рр. в Україні?
40. У чому особливості та економічні наслідки колективізації 20 – 30-х рр. в Україні?
41. Охарактеризуйте господарство країн Європи в роки Другої світової війни.
42. Які міжнародні валютно – фінансові інституції виникли 1944 р.? В чому їх роль?
43. Визначіть суть та наслідки впровадження «плану Маршалла»
44. Як позначилася реалізація плану Доджа – Макартура на відбудові господарства Японії?
45. Визначіть особливості та закономірності господарського розвитку США у 40 - 80 рр. ХХст.

Що таке «рейганоміка»?

46. Визначіть особливості та закономірності господарського розвитку Великобританії у 40 -80 рр.

ХХ ст. Що таке «тетчиризм»?

47. Визначіть особливості та закономірності господарського розвитку Франції у 40 - 80 рр.ХХ ст.

48. Поясніть суть повоєнне неокейнсіанство - А. Хансен, П. Самуельсон, Джоан Робінсон.
49. Поясніть суть повоєнний неолібералізм - Ф. Хайєк, В. Ойкен.
50. Поясніть основні напрямки інституціоналізму: технократичний – Т. Веблен; юридичний – Дж. Коммонс.
51. Основні напрямки інституціоналізму У. Мітчел та Дж. Гелбрейт.

52. Визначіть загальні особливості та закономірності господарського розвитку країн світу в 40 – 90-х рр. ХХ ст.

53. М. Фрідман – основоположник монетаризму.

54. Трансформаційні та глобалізаційні теорії (Гуннар Мюрдаль, Пітер Друкер, АлвінТоффлер, Д. Белл).

55. Охарактеризуйте становище господарства України в 80 - 90-х рр. ХХ ст.
56. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
57. Фактори виробництва та їх доходи.
58. Форми організації суспільного виробництва та види суспільного відтворення.
59. Охарактеризуйте типи і моделі економічних систем.
60. Ефективність суспільного виробництва та його показники.
61. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура
62. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії

63. Економічний інтерес: сутність, класифікація
64. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
65. Форми та тип власності.
66. Опишіть суть інтелектуальної власності та її основних складових.
67. Хто виступає об'єктом та суб'єктом права інтелектуальної власності?
68. Назвіть особливості акціонерної форми власності.
69. Що таке «товар» та які його властивості?
70. Вартість та ціна товару. Закон вартості.
71. Що таке ціна? Класифікація цін.
72. Гроші: функції, закон грошового обігу.
73. Поясніть сутність та функції ринку.
74. Охарактеризуйте закони ринку.
75. Дайте класифікацію ринків.
76. Охарактеризуйте поняття «інфраструктура ринку» та основні її складові.
77. Які моделі ринків вам відомі?
78. Поясніть суть понять «попит», «пропозиція» та їх взаємодія.
79. Еластичність попиту та пропозиції за ціною.
80. Конкуренція та види конкуренції.
81. Види цін та формування в ринковій економіці.
82. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції.
83. Підприємство: сутність, форми, види, принципи та функції.
84. Нові види підприємницької діяльності.
85. Що являє собою капітал як економічна категорія?
86. Яка суть поняття «людський капітал»?
87. Проаналізуйте відмінності між основним та оборотним капіталом.
88. Дайте визначення поняттю «амортизація», «фізичний» та «моральний знос».
89. Що таке «витрати виробництва», які бувають витрати згідно економічної теорії?
90. Поясніть різницю між масою та нормою прибутку.
91. Які функції виконує прибуток?
92. Сутність, види і джерела формування доходів.
93. Сутність та структура заробітної плати.
94. Що таке тарифна система та назвіть її елементи?
95. АПК України та його структура.
96. Земельна рента та її форми в сучасних умовах.
97. Які види сільськогосподарських підприємств вам відомі?
98. Земля як специфічний господарський ресурс. Особливості пропозиції землі.
99. Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу.
100. Система національних рахунків. ВВП, ВНП та методи їх розрахунку.
101. Поясніть різницю між поняттями «національний дохід» та «національне багатство».
102. Ефективність національної економіки та її показники.
103. Суть циклічності розвитку економічних процесів.
104. Теорія «довгих хвиль», М.Д. Кондратьєва. Економічні і структурні кризи. 105. Інфляція: класифікація її видів, наслідки та методи боротьби.
106. Охарактеризуйте безробіття та його види.
107. Які причини безробіття та сучасні методи боротьби з ним ви знаєте? 108. Зайнятість її типи та форми. Назвіть методи впливу на рівень зайнятості.
109. Назвіть економічні функції держави.
110. Опишіть форми, методи та інструменти державного регулювання економіки. 111. Фінансова система: суть та структура.
112. Державний бюджет та його дефіцит.
113. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів.
114. Що таке «податок»? Назвіть елементи системи оподаткування.
115. Функції податків та їх класифікація.
116. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.
117. Інструменти грошово-кредитної політики держави.
118. Кредит, його форми та види.

119. Світове господарство: сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку.
120. Поясніть суть інтернаціоналізації виробництва.
121. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
122. Що таке міжнародні валютні відносини?
123. Які форми міжнародних економічних відносин вам відомі?
124. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.
125. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Головні інтеграційні угруповання світу.
126. Процеси інтеграції у Європі та її форми.
127. Сучасний світовий ринок: сутність, функції, особливості.
128. Міжнародний поділ праці: сутність, форми прояву та розвитку.
129. Поясніть роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.
130. Назвіть основні причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Економічна теорія (історія економіки та економічної думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): у 2-х ч. Частина 1. Історія економіки та економічної думки, політекономія $\approx$ *Economic theory (History of economics and economic thought, political economy, microeconomics, macroeconomics)*. Part I. *History of economics and economic thought, political economy* : навчальн. посіб. / Мацелюх Н. П., Теліщук М. М., Скорик М. О. та ін. ; за ред. **М. М. Теліщука**. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. – 544 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; т. 146).
2. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / М.М. Теліщук. – Ірпінь : Національний уні- верситет ДПС України, 2008. – 541 с.
3. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
4. Мацелюх Н.П., Максименко І.А., Теліщук М.М. та ін. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія. *навчальний посібник*. Ірпінь. Університет ДФС України. 2018. 270 с.
5. Мацелюх Н. П., Касьяненко Л. М., Максименко І. А. та ін. Економічна теорія. *навчальний посібник*. Ірпінь. Університет ДФС України. 2019. 478 с.
6. Мацелюх Н.П., Максименко І.А., Круш П.В., Мартиненко В.В., Теліщук М.М. та ін. Економічні теорії в системі наукових економічних знань. 2-ге вид. перероб. та доп. *Навчальний посібник*. Київ. «Центр учбової літератури». 2016. 226 с.
7. Козюк В.В., Родіонова Л.А., Длугопольський О.В. Історія економіки та економічної думки : *підруч.* за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль. ТНЕУ. 2015. 792 с.
8. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки. *Навчальний посібник*. Київ. «Центр учбової літератури», 2014. – 504 с.
9. Семененко В.М, Коваленко Д.І, Бугас В.В, Семененко О.В. Економічна теорія. Політекономія. 2-ге.вид.допов.та перероб. Київ. Центр учбової літератури. 2019. 428 с.
10. Теліщук М. М., Теліщук М.М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях). *Навчальн. посіб.* Ірпінь. Видавництво Національного університету ДПС України. 2015. 556 с.
11. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.

Допоміжна:

12. Білоус О. Економічна теорія і закон діяльності: ретроспектива і перспективи імплементації. *Економічна теорія*. 2015. № 2. С. 118-119. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_2_10 (дата звернення: 12.08.2022 р.)
13. Боева С.Ю. Феодалізм у Західній Європі: генезис, характерні риси, тенденції розвитку. URL: http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2018/10/46_2_Voyeva.pdf (дата звернення: 03.08.2022)
14. Піляєв І. Конфуціанство і протестантизм: перспективи трансквілізаційної конвергенції «Схід-Захід» *Економічна теорія*. № 3. 2020. С. 65-82.
15. Галицька Е.В., Прімерова О.К., Семіколенова С.В. Життєвий шлях та наукова діяльність Вільяма Петті. *Статистика України*. 2017. №4. С. 94-100.
16. Залужний А.Л. Потреби в контексті економічних підходів: від марксизму до інституалізму. *Інтелект XXI*. №6. 2017. С. 151-154.
17. Пікулик О.І., Зеленко В.А., Шпарик Х.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки». Львів. 2018. 121 с.
18. Лебедева В.К. Адам Сміт: Наука та життя. *Проблеми економіки та політичної економії*. №2. 2016. с.5-12.
19. Несененко П.П. Наукова та реформаторська діяльність школи фізіократів як приклад для вирішення деяких сучасних соціально-економічних проблем України. *Економіка промисловості*. №1 (25). 2015. С. 3-12.
20. Несененко П. П., Артеменко О.А. Генеза методології класичного економічного напрямку та кейнсіанства. Одес. нац. екон. ун-т. Одеса : ОНЕУ : Гуляєва В. М. 2018. 261 с.
21. Охота Ю. В. Підприємницька діяльність в аграрному секторі: сутність, організаційно- правова форма та інші основні аспекти. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6193> (дата звернення: 08.10.2019).
22. Пархоменко Л.А., Фротер О. С., Осіпова А.А. Сучасний розвиток економічної думки в

- Україні. *Економіка та суспільство*. № 35. 2022. С. URL: file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/1099-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1055-1-10-20220308.pdf (дата звернення: 01.08.2022)
23. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 164 с.
24. Ткач Є.В. Нікіфоров П.О. Економічна теорія та економічна політика: взаємодія в сучасних умовах України. *Економіка та суспільство*. № 42. 2022. URL: file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/1615-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1549-1-10-20220926%20(2).pdf
25. Актуальні проблеми економіки. URL: www.eco-science.net (дата звернення: 03.08.2022)
26. Економічний вісник НТУУ "КПІ". URL: http://economy.kpi.ua/uk/economic_theory (дата звернення: 03.08.2022)
27. Проблеми економіки. URL: <http://www.problecon.com/thematic-search/?theme=economic-theory> (дата звернення: 03.08.2022)
28. Економічна теорія. URL: http://etet.org.ua/?page_id=189 (дата звернення: 03.08.2022)
- Міжнародні видання:**
29. American Economic Journal: Applied Economics. URL: <https://www.aeaweb.org/journals/app> (дата звернення: 07.08.2022)
30. American Economic Journal: Microeconomics. URL: <https://www.aeaweb.org/journals/mic> (дата звернення: 07.08.2022)
31. American Economic Journal: Macroeconomics. URL: <https://www.aeaweb.org/journals/mac> (дата звернення: 09.08.2022)
32. American Economic Journal: Economic. URL: <https://www.aeaweb.org/journals/pol> (дата звернення: 09.08.2022)
33. Muhammad Arfah Rahman. Teori Segitiga Ekonomi: Teori fundamental ekonomi. URL: https://books.google.com.ua/books?id=IaA5DAAAQBAJ&pg=PR5&lpg=PR5&dq=ekonomi+teori&source=bl&ots=jrAn6y3Ah2&sig=hPhnx_dTjoPN7Yef2UyajAmj6k4&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwjL4aL494HXAhWmNpoKHX1rAkeQ6AEIajAI#v=onepage&q=ekonomi%20teori&f=false (дата звернення: 09.08.2022)
34. McConnell, Brue Flynn. Economics. Principles Problems, and Policies. URL: http://www.califaxprinters.com/mba_books/EB%20McConnell%20Econ.18e.pdf (дата звернення: 09.08.2022)

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузь знань 29 «Міжнародні відносини», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійні програми «Економіка підприємства», Економічна кібернетика», «Податкове консультування», «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу», «Товарознавство та експертиза в митній справі», «Міжнародні економічні відносини»

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» складена на основі освітньо-професійних програм, затверджених Вченою радою Університету у 2019 та 2020 році. Навчальна дисципліна належить до циклу обов'язкових для студентів денної та заочної форми навчання Університету державної фіскальної служби України.

Предметом навчальної дисципліни є економічні системи та економічні вчення, що формувалися в різних країнах з урахуванням національних, економічних, політичних та інших історичних, а також економічні відносини, що складаються в процесі використання виробничих ресурсів, їх взаємодія з продуктивними силами та діяльністю економічних суб'єктів, що спрямовані на задоволення людських потреб.

Дисципліна є фундаментальною та передуює вивченню таких дисциплін, як «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Ціноутворення», «Інституціональна економіка».

Вивчення дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» сприяє формуванню у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок про економічні категорії, закони, механізми функціонування, регулювання розвитку економічних систем. Використання знань та вмінь, отриманих при вивченні дисципліни сприяє формуванню ринково-орієнтованого економічного світогляду фахівців з економіки і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Рецензована робоча програма є комплексною, добре структурована, змістовна з логічним поданням навчального матеріалу, що дозволить студентам ґрунтовно засвоїти матеріал курсу.

В цілому робоча програма з навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» підготовлена відповідно до вимог кредитної трансферної системи організації навчального процесу та Європейської системи залікових кредитів та може бути застосована при вивченні курсу студентами Університету державної фіскальної служби України.

**Д.е.н., професор, професор кафедри
управлінського обліку, бізнес-
аналітика та статистики**

В.М. Краєвський

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)»

на робочу програму навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузь знань 29 «Міжнародні відносини», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійні програми «Економіка підприємства», Економічна кібернетика», «Податкове консультування», «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу», «Товарознавство та експертиза в митній справі», «Міжнародні економічні відносини»

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)» складена на основі освітньо-професійних програм, затверджених Вченою радою Університету у 2019 році.

Дана робоча програма відповідає вимогам кредитної трансферної системи організації навчального процесу та Європейської системи залікових кредитів. Зокрема, весь курс поділений на змістовні модулі, залікові кредити та модулі. Передбачена відповідна система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів за бальною системою. Основними формами вивчення дисципліни є лекції, семінарські заняття, модульний контроль, самостійна та індивідуальна робота студентів.

Програму складено на належному науковому та методичному рівні, виходячи з потреб діючих законодавчих та нормативних документів.

Програма розкриває основні положення, які відображають різні аспекти організації студентам навчального процесу.

Вдало підібрана тематика, що дозволяє комплексно підійти до вивчення курсу. Форми контролю та літературні джерела дозволяють глибоке вивчення дисципліни.

В цілому програма відповідає вимогам та може бути застосована при вивченні курсу студентами Університету державної фіскальної служби України.

К. е. н., доцент кафедри економічної теорії

Т.В. Поснова

